

FF: ETBA124 Terénní výzkum I – informace pro studenty

Lektor: PhDr. Mgr. Oto Polouček, Ph.D.

Obecné informace

Předmět představuje pokročilejší praktikum etnologického výzkumu realizovaného studenty samostatně v terénu, a to v návaznosti na individuální či kolektivní výzkumné projekty ÚEE. Výzkum je realizován systematicky v průběhu celého semestru a obsahově je svázán s tématy vypsányi ÚEE. Téma výzkumu nemůže být shodné s tématem bakalářské práce.

Spolupráce během semestru – pravidelné schůzky

Studenti se účastní pravidelných setkání, která se pravidelně konají po předchozím ohlášení e-mailem. Studenti jsou rozděleni do dvou skupin:

Skupina 1: **pondělí 14:00 – 15:00** hodin v knihovně UEE (první schůzka 27. 2.), kapacita 12 studentů.

Skupina 2: **úterý 16:00 – 17:00** hodin v knihovně UEE (první schůzka 28. 2.), kapacita 12 studentů.

Studenti si mohou zvolit skupinu bez ohledu na zvolené téma. Studenti mohou pracovat ve dvojicích, což je důrazně doporučeno.

Nabídka témat

1) Formy sdružování a socializace na současném venkově (kapacita 12 studentů)

Terénní výzkum se zaměří primárně na neformální sociální vazby obyvatel současné vesnice a jejich vliv na životní styl: lidé si budují sociální kapitál různým způsobem – přirozeným kontaktem s příbuznými, sousedy či spolužáky, v souvislosti se svými zájmy a volnočasovými aktivitami i díky členství v různých zájmových sdruženích. Zejména neorganizované a spontánní sdružování je mnohdy přehlíženo, jelikož není dokumentováno v písemných pramenech – etnologický terénní výzkum a ústní svědectví je tak jedním z mála zdrojů, pomocí kterých můžeme svědectví o tomto důležitém spektru socializace dokumentovat. Sociální kapitál jednotlivce formuje hodnotovou orientaci člověka, pohled na svět i životní dráhu a utváří prostředí, ve kterém se pohybuje. Proto je velmi důležité se neformální socializací zabývat. Téma výzkumu bude vhodně zúženo a specifikováno v mantinelech studia (vlivu neformální socializace na podobu životního stylu jednotlivců různého věku a pohlaví – žádoucí je výzkum mezi mládeží, ale třeba i mezi seniory), případně dokumentace a studia různých podob

komunitního života v obci. Může se např. jednat o výzkum mezi příslušníky různých subkultur nebo i tradičních spolků (hasiči, myslivci), studium festivit, které slouží k socializaci (zábavy, sportovní utkání, ale i tradiční příležitosti venkovské socializace jako jsou třeba hody), může se jednat i o vhlad do prostředí vyznavačů nejrůznějších tradičních i nových a nekonvenčních zájmů a koníčků (chovatelství, motorismus, sport, hudba atd.). Možné je zaměřit se i na minulost zdokumentovat vzpomínky vztažené třeba k období socialismu nebo post-socialistické transformace. Téma si každý student specifikuje dle vlastních zájmů a možností během osobních setkání na seminářích v rámci kurzu.

Výzkum bude realizován za úzké spolupráce s garantem (pravidelné konzultace, vzájemná zpětná vazba). Harmonogram: příprava výzkumného konceptu, volba lokality; studium dostupných zdrojů (písemné prameny, média, sociální sítě); první vstup do terénu; analýza dat, identifikace nosných témat pro další výzkum na základě výsledků prvního výzkumu; druhý vstup do terénu s ohledem na specifikaci výzkumu; vyhodnocení výzkumu a zpracování závěrečné zprávy.

2) Vliv masové turistiky na každodenní život obyvatel populárních turistických cílů (kapacita 12 studentů)

Češi bývají považováni za národ turistů, trampů a chatařů. Fenomén turistického ruchu formoval charakter řady lokalit, stimuloval jejich rozvoj a působil na obživu, identitu i každodennost tamních obyvatel. Proto se jedná o fenomén, který se stává předmětem etnologického zájmu. V nedávné době jsme navíc mohli v souvislosti s pandemií sledovat živelný rozmach popularity trávení volného času v přírodě, a to i u lidí, kteří tento životní styl doposud neprovozovali. Limitované možnosti setkávání a kulturního vyžití i potřeba uniknout z domácí izolace přilákala řadu návštěvníků i na místa, která doposud velkému náporu turistů nečelila, případně zvýšila popularitu dosavadních turistických cílů – a to zejména v okolí velkých měst. Rostoucí popularita turistiky je však celosvětově diskutovaným fenoménem a o tzv. overturismu se hovořilo již před příchodem pandemie. Přítomnost velkého počtu turistů zásadně ovlivňuje životní prostředí i každodenní život obyvatel populárních lokalit. Jedná se o živelný proces, který reaguje na aktuální situaci, ovlivňuje veřejný prostor, případně vede k (pozitivní i negativní) reakci vlastníků pozemků, místních obyvatel i lokálních administrativ. Proto se jedná o ideální výzkumné téma pro současnou etnologii. Výzkum bude realizován formou zúčastněného pozorování a rozhovorů. Studenti sami budou specifikovat své výzkumné záměry.

Výzkum bude realizován za úzké spolupráce s garantem (pravidelné konzultace, vzájemná zpětná vazba). Harmonogram: příprava výzkumného konceptu, volba lokality; studium dostupných zdrojů (písemné prameny, média, sociální sítě); první vstup do terénu; analýza dat, identifikace nosných témat pro další výzkum na základě výsledků prvního výzkumu; druhý vstup do terénu s ohledem na specifikaci výzkumu; vyhodnocení výzkumu a zpracování závěrečné zprávy.

Volba tématu a skupiny do 26. 2. 2023 kontaktováním lektora - poloucek@phil.muni.cz)

Specifikace závěrečné práce:

Zpráva z výzkumu bude vykazovat parametry kompaktního odborného textu odpovídající struktura, který bude vytěžovat výsledky výzkumu. Text bude opatřen standardním aparátem, který odpovídá pravidlům vědeckému textu (tj. poznámkami pod čarou, soupisem literatury, pramenů a respondentů, může obsahovat obrazové či jiné přílohy – popisky viz citační norma ÚEE); citační praxe bude respektovat pravidla stanovená **Citační normou ÚEE**, která je přístupná na webové stránce Ústavu. Rozsah **min. 12 normostran, max. 20 normostran** textu (1 NS = 1800 znaků). Semestrální práce je po odsouhlasení finální verze garantem tématu odevzdávána v **tištěné podobě ve svázané formě** (s možností vložit přílohy do Odevzdáárny v Informačním systému MU v komprimované podobě ve formátu .zip. či .rar, v tomto případě je nutno vložit do tištěné podoby práce číslovaný seznam s popisy všech materiálů + materiály odpovídající formou uspořádat, očíslovat a pojmenovat).

Titulní list viz <https://etnologie.phil.muni.cz/studium/pro-studenty> (Titulní strana a prohlášení ke zprávě z terénního výzkumu a z předmětu Pramenné studium a terénní výzkum I, II, III).

Termín odevzdání pracovní verze: nejpozději do 31. 7. 2023.